

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลการรื้อย้ายชุมชนแออัดในเมืองสุสานเมืองตามโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ (Relocation) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัย
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ
- ตอนที่ 4 การประเมินผลสำเร็จของโครงการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์จะพิจารณาถึง เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา และระยะเวลาการเช่าอยู่ในโครงการ

1.1 เพศ

จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 188 คน เป็นเพศชายจำนวน 100 คน และเพศหญิง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 และ 46.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

1.2 อายุ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาจะมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.9 และ 26.6 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเท่ากับ 42 ปี อายุต่ำสุด 21 ปี และสูงสุด 75 ปี (ตารางที่ 12)

1.3 สถานภาพสมรส

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.3 มีสถานภาพแต่งงาน รองลงมา ร้อยละ 9.0 แยกกันอยู่หรือเป็นหม้ายหรือหย่า และร้อยละ 3.7 มีสถานภาพเป็นโสด (ตารางที่ 13)

1.4 การศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.4 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ที่เหลือจะสำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ในจำนวนนี้มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.5 ในจำนวนตัวอย่างทั้งหมดมีผู้ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.0 (ตารางที่ 14)

1.5 ระยะเวลาการเข้าอยู่ในโครงการ

โครงการอ่อนนุชเริ่มบรรจุผู้อยู่อาศัยในโครงการตั้งแต่ปลายเดือน มีนาคม พ.ศ. 2534 ชุมชนแรกที่เข้าอยู่ในโครงการ คือ ชุมชนพร้อมใจ ซึ่งดำเนินระยะเวลาการเริ่มเข้าอยู่ถึงวันที่เก็บข้อมูล จะมีระยะเวลาประมาณ 2 1/2 ปี จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด มีผู้เข้าอยู่ในโครงการในช่วงแรกเริ่ม คือ ระหว่าง 2-2 1/2 ปี มากที่สุดถึง ร้อยละ 48.4 รองลงมาเป็นผู้ที่ย้ายเข้าโครงการภายในระยะเวลาน้อยกว่า 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 26.1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่ย้ายมาอยู่ในโครงการอ่อนนุช 2 เป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 15)

1.6 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพแต่งงาน ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น เข้าอยู่อาศัยในโครงการเป็นระยะเวลาประมาณ 2-2 1/2 ปี มากที่สุด

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์แยกตามเพศ

เพศ	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ชาย	100	53.2
หญิง	88	46.8
รวม	188	100.0

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์แยกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
1. 20-30	29	15.4
2. 31-40	60	31.9
3. 41-50	50	26.6
4. 51-60	38	20.2
5. มากกว่า 60	11	5.9
รวม	188	100.0

อายุเฉลี่ย 42 ปี ต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 75 ปี

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์แยกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
โสด	7	3.7
แต่งงาน	164	87.3
หม้าย/แยกกันอยู่	17	9.0
รวม	188	100.0

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ แยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	17	9.0
2. ประถมศึกษาตอนต้น	121	64.4
3. ประถมศึกษาตอนปลาย	21	11.2
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	15	8.0
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	12	6.4
6. อนุปริญญา/ปวส.	1	0.5
7. ปริญญาตรี	1	0.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 15 แสดงระยะเวลาในการเข้าอยู่ในโครงการของผู้ให้สัมภาษณ์

ระยะเวลาการเข้าอยู่อาศัย	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 6 เดือน	49	26.1
2. 6-12 เดือน (1/2-1 ปี)	17	9.0
3. 13-18 เดือน (1-1 1/2 ปี)	13	6.9
4. 19-24 เดือน (1 1/2-2 ปี)	18	9.6
5. 25-30 เดือน (2-2 1/2 ปี)	91	48.4
รวม	188	100.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

สภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัยจะพิจารณาจากลักษณะบ้าน การมีเลขที่บ้าน ลักษณะการปลูกสร้างและวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง นอกจากนี้พิจารณาจากลักษณะการใช้งานของที่พักอาศัยและขนาดที่ดิน

2.1 ลักษณะบ้านและการมีเลขที่บ้าน การพิจารณาลักษณะบ้าน โดยใช้จำนวนชั้น เป็นเกณฑ์ พบว่า ส่วนใหญ่คือ 118 หลังคาเรือน หรือ คิดเป็นร้อยละ 62.8 มีการก่อสร้างแบบ 2 ชั้น ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 37.2 มีลักษณะเป็นบ้านชั้นเดียว (ตารางที่ 16)

สำหรับการมีเลขที่บ้านนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ในชุมชนมีเลขที่บ้านเรียบร้อยแล้ว คือ มีถึงร้อยละ 92.6 เหลือเพียงร้อยละ 7.4 เท่านั้นที่ยังไม่ได้ขอเลขที่บ้าน เมื่อพิจารณาตามชุมชน พบว่า ชุมชนในโครงการอ่อนนุช 2 ซึ่งเป็นชุมชนที่เพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในโครงการ จะมิสภาพของการไม่มีเลขที่บ้านสูงสุด (ตารางที่ 16)

2.2 ลักษณะการปลูกสร้างและวัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้ในการก่อสร้าง ลักษณะการปลูกสร้างบ้านในโครงการสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 3 ลักษณะ คือ เป็นบ้านที่สร้างแบบชั่วคราว สร้างเพื่อต่อเติม และเป็นบ้านที่สร้างแบบถาวร โดยมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

บ้านสร้างแบบชั่วคราว เป็นบ้านที่สร้างโดยขาดความมั่นคงถาวร ใช้วัสดุ และมีวิธีการก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยใช้เศษวัสดุที่ใช้แล้ว หรือวัสดุที่หมดสภาพแล้วโดยนำมาประกอบอย่างไม่มั่นคง เช่น ลังกะสิมูเก่า กระดาษอัด เป็นต้น เป็นการสร้างอยู่อาศัยชั่วคราว และมีแนวโน้มจะปรับปรุงให้ดีขึ้นเมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น (รูปภาพที่ 12,13)

บ้านสร้างเพื่อต่อเติม เป็นการสร้างที่ใช้วัสดุถาวรได้มาตรฐานที่มีขายในตลาดทั่วไป หรือใช้วัสดุเก่าที่ยังมีคุณภาพคืออยู่ที่โครงสร้างและส่วนประกอบ เช่น ผนัง ประตู หน้าต่าง เป็นต้น แต่ลักษณะการสร้างยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์อย่างเห็นได้ชัด และมีแนวโน้มจะปรับปรุงให้เป็นบ้านแบบที่สร้างถาวรเมื่อมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น (รูปภาพที่ 14)

บ้านสร้างแบบถาวร เป็นการสร้างที่ไม่จำเป็นต้องต่อเติมอีกอย่างเห็นได้ชัด มีการใช้วัสดุถาวรได้มาตรฐานทั่วไป มีงานส่วนละเอียด เช่น ทาสี ลงน้ำมันเพื่อรักษาวัสดุ เป็นต้น (รูปภาพที่ 15)

ที่อยู่อาศัยภายในโครงการเกือบครึ่งหนึ่งของตัวอย่างทั้งหมด คือ ร้อยละ 49.5 มีลักษณะบ้านที่สร้างแบบถาวร ที่เหลือมีลักษณะการปลูกสร้างแบบชั่วคราวและสร้าง

เพื่อต่อเติม โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 26.0 และ 24.5 ตามลำดับ สำหรับวัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสร้างบ้าน ส่วนใหญ่จะใช้นิ่วและกระเบื้องรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 38.3 ส่วนที่เหลือสร้างด้วยปูนและกระเบื้องรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และสร้างด้วยไม้และสังกะสีรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 29.8 (ตารางที่ 17)

จากการสังเกตรูปแบบการก่อสร้างที่อยู่อาศัย เมื่อเปรียบเทียบกับแบบแปลนที่การเคหะแห่งชาติได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะบ้านที่สร้างแบบถาวรและสร้างเพื่อต่อเติม พบว่าส่วนใหญ่แล้วจะใช้นิ่วแบบแปลนดังกล่าวเพื่อยืนยันขออนุญาตการปลูกสร้างเท่านั้น ส่วนการสร้างจริงจะเป็นอีกลักษณะหนึ่ง โดยมีการสร้างเกือบเต็มพื้นที่ ซึ่งตามแบบเดิมนั้น ต้องเว้นว่างจากเขตที่ดิน ข้างละ 2 เมตร

2.3 ลักษณะการใช้ประโยชน์ของที่พักอาศัย จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ คือร้อยละ 87.2 ใช้นิ่วเป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว ที่เหลือร้อยละ 12.8 ใช้นิ่วอยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ ซึ่งใช้ในกิจการค้าขาย (ของชำ) ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย อยู่ช่อมรดก (ตารางที่ 18)

ลักษณะของที่อยู่อาศัยในโครงการ พบว่า นอกจากเจ้าของบ้านจะอยู่เองแล้ว มีบางส่วนที่สร้างเป็นบ้านเช่า หอพัก โดยมีบ้านเช่า จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.4 ของตัวอย่างทั้งหมด โดยในชุมชนโรงบึงดินแดง มีบ้านให้เช่ามากที่สุดคือ 6 ราย (ตารางที่ 19 และ 20) สำหรับอัตราค่าเช่าจะอยู่ระหว่าง 500-2,000 บาทต่อเดือน ขึ้นอยู่กับลักษณะบ้านและที่ตั้ง ตลอดจนสภาพของบ้านที่ให้เช่า

2.4 ขนาดที่ดิน ขนาดที่ดินที่อยู่อาศัยจะสะท้อนถึงความแออัดของการอยู่อาศัยเพราะถ้ามีพื้นที่ที่น้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จะทำให้เกิดความแออัดในการอยู่อาศัย ขนาดที่ดินในโครงการจะมีขนาดตั้งแต่ 19-33 ตร.วา มีความหนาแน่นเฉลี่ย 13 แปลง ต่อไร่ (ไม่รวมที่อยู่อาศัยที่ดำเนินการโดยกรมประชาสัมพันธ์)

2.5 สรุปสภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็น 2 ชั้น มีเลขที่บ้าน และส่วนใหญ่มีการสร้างแบบถาวร วัสดุส่วนใหญ่จะเป็นไม้และกระเบื้องรวมกัน ส่วนใหญ่จะใช้นิ่วเป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว มีขนาดที่ดินตั้งแต่ 19-33 ตร.วา โดยเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 19.5 ตารางวา ต่อแปลง

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะบ้านและการมีเลขที่บ้าน

ชุมชน	เลขที่บ้าน				ลักษณะบ้าน			
	มี		ไม่มี		ชั้นเดียว		สองชั้น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ห้วยจ้ง	33	100.0	-	-	17	51.5	16	48.5
2. ร้อยมาลัย	5	100.0	-	-	4	80.0	1	20.0
3. ห้างร้อยคลองแจ็ก	27	100.0	-	-	2	7.4	25	92.6
4. โรงบู้ดินแดง	30	85.7	5	14.3	13	43.3	22	62.7
5. ประตู 1	2	100.0	-	-	-	-	2	100.0
6. ควางพิทักษ์	11	100.0	-	-	2	18.2	9	81.8
7. วัดราชา	6	100.0	-	-	4	66.7	2	33.3
8. โรงบูน	13	92.9	1	7.1	7	50.0	7	50.0
9. วัดสาธุราษฎร์	2	100.0	-	-	2	100.0	-	-
10. บุนนาคไทร	15	83.3	3	16.7	6	33.3	12	66.7
11. ร่มโพธิ์ทอง	14	100.0	-	-	5	35.7	9	64.3
12. โขขุรย์	4	80.0	1	20.0	1	20.8	4	80.0
13. อื่น ๆ	12	75.0	4	25.0	7	43.8	9	56.3
รวม	174	92.6	14	7.4	70	37.2	118	62.8

หมายเหตุ ชุมชนอื่น ๆ เป็นผู้อยู่อาศัยที่ย้ายมาจากชุมชนอื่นนอกเขตงานของ กคช.

ภาพที่ 13 ลักษณะที่อยู่อาศัย "สร้างแบบชั่วคราว"

ภาพที่ 15 ลักษณะที่อยู่อาศัย "สร้างแบบถาวร"

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของวัสดุส่วนโพธิ์ที่ใช้ในการสร้างบ้านและลักษณะการปลูกสร้าง

ชุมชน	วัสดุส่วนโพธิ์ที่ใช้สร้างบ้าน						ลักษณะการปลูกสร้าง					
	ไม้/สังกะสี		ไม้/กระเบื้อง		ปูน/กระเบื้อง		สร้างชั่วคราว		สร้างเพื่อต่อเติม		สร้างถาวร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หอมนาง	14	42.4	15	45.5	4	12.1	12	36.4	7	21.2	14	42.4
2. ร้อยมาลัย	2	40.0	2	40.0	1	20.0	2	40.0	-	-	3	60.0
3. หิ้งรำยคองแจ็ก	4	14.8	11	40.7	12	44.4	2	7.4	7	25.9	18	66.7
4. โรงปูยพื้นแดง	12	34.3	18	51.4	5	14.3	12	34.3	13	37.1	10	28.6
5. ประตู 1	-	-	-	-	2	100.0	-	-	2	100.0	-	-
6. รางพิกษ์	4	36.4	5	45.5	2	18.2	1	9.1	5	45.5	5	45.5
7. วิศวธา	-	-	1	16.7	5	83.3	-	-	1	16.7	5	83.3
8. โรงปูน	3	21.4	6	42.9	5	35.7	5	35.7	3	21.4	6	42.9
9. รางสารวมย์	1	50.0	1	50.0	-	-	-	-	-	-	2	100.0
10. ปูนซีเมนต์ไทย	7	38.9	3	16.7	8	44.4	7	38.9	4	22.2	7	38.9
11. รั้วโพธิ์ทอง	5	35.7	4	28.6	5	35.7	5	35.7	2	14.3	7	50.0
12. โหลทราย	1	20.0	2	40.0	2	40.0	1	20.0	-	-	4	80.0
13. อื่น ๆ	3	18.8	4	25.0	9	56.3	2	12.5	2	12.5	12	75.0
รวม	56	29.8	72	38.3	60	31.9	49	26.0	46	24.5	93	49.5

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของสภาพการจ้างงานของที่พักอาศัย

ชุมชน	อยู่อาศัยอย่างเดียว		อยู่อาศัยและประกอบธุรกิจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พร้อมใจ	29	87.9	4	12.1
2. ร้อยมาลัย	4	80.0	1	20.0
3. พังข้าวคลองเจ๊ก	24	88.9	3	11.1
4. โรงบุงดินแดง	29	82.9	6	17.1
5. ประตู่ 1	2	100.0	-	-
6. ดวงพิทักษ์	9	81.8	2	18.2
7. วัดราชา	6	100.0	-	-
8. โรงบุง	11	78.6	3	21.4
9. วังสราญรมย์	2	100.0	-	-
10. บุนนิกเมนต์ไทย	16	88.9	2	11.1
11. ร่มโพธิ์ทอง	14	100.0	-	-
12. โพธิ์ชัย	4	80.0	1	20.0
13. อื่น ๆ	14	87.5	2	12.5
รวม	164	87.2	24	12.8

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย

ลักษณะการครอบครองที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	174	92.6
เช่า	14	7.4
รวม	188	100.0

ตารางที่ 20 แสดงชุมชนที่มีบ้านให้เช่า

ชุมชน	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนบ้านให้เช่า	ร้อยละ
1. พร้อมใจ	37	2	5.4
2. ร้อยมาลัย	5	-	-
3. ฟังซ้ายคลองเจ๊ก	27	2	7.4
4. โรงบุญดินแดง	43	6	14.0
5. ประคู้ 1	2	-	-
6. ดวงพิทักษ์	11	1	9.1
7. วัดราชา	7	-	-
8. โรงบุญ	16	2	12.5
9. วัดสุราษฎร์	2	-	-
10. บุญนิ เมนต์ไทย	19	1	5.3
11. ร่วมโพธิ์ทอง	14	-	-
12. โพธิ์สุรย์	5	-	-
รวม	188	14	7.4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป และการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ตลอดทั้งวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการย้ายชุมชนไปตั้งในที่ใหม่

3.1 สภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิต

3.1.1 ขนาดและลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ขนาดครัวเรือนจะสะท้อนถึงความหนาแน่นของการอยู่อาศัย ครัวเรือนในโครงการมีสมาชิกเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน ถ้าพิจารณาแยกตามชุมชนแล้วจะมีสมาชิกเฉลี่ยตั้งแต่ 3-6 คน สมาชิกครัวเรือนต่ำสุด จำนวน 1 คน และสูงสุด จำนวน 14 คน ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว ในบางครอบครัวมีสมาชิกหลายคน เพราะมีญาติพี่น้องเข้ามาอาศัยอยู่ด้วย

3.1.2 ความสะดวกในการจัดหาสินค้าเพื่ออุปโภคและบริโภค จากข้อมูลการสัมภาษณ์ในชุมชน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.6 จะซื้อสินค้าประเภทอาหารจากพ่อค้าที่มาขายโดยรถยนต์ รองลงมาร้อยละ 32.4 จะซื้อจากตลาดนอกชุมชน ส่วนสินค้าเครื่องใช้ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.1 จะซื้อจากตลาดนอกชุมชน (ตารางที่ 21) ซึ่งจะเป็นตลาดที่อยู่ใกล้ชุมชน เช่น ตลาดประเวศ ตลาดน้ำขี้ และตลาดเอี่ยมสมบัติ เป็นต้น โดยมีระยะทางเฉลี่ยประมาณ 5.5 กิโลเมตร เป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้อยู่อาศัยบางกลุ่มมีการรวมกลุ่มกันแล้วมีตัวแทนไปซื้ออาหารจากตลาดนอกชุมชน เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

เมื่อเปรียบเทียบความรู้สึกในด้านความสะดวกในการเดินทางไปซื้อของกินและของใช้ระหว่างการอยู่อาศัยในชุมชนเดิมและชุมชนใหม่ พบว่า ผู้อยู่อาศัยมีความสะดวกลดลง กล่าวคือ ร้อยละ 79.8 และ 85.6 มีความเห็นว่าชุมชนเดิมให้ความสำคัญในการเดินทางไปซื้อของกินและของใช้ ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

3.1.3 การใช้ประโยชน์จากบริการพื้นฐานทางสังคม ในด้านการรักษาสุขภาพอนามัย ปรากฏว่าผู้ให้สัมภาษณ์และครอบครัวส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 37.2 ที่ไปรับการรักษาจากคลินิกในบริเวณใกล้ชุมชน เมื่อเกิดเจ็บป่วย และรองลงมา ร้อยละ 29.8 ซื้อยามากินเอง สำหรับการไปรักษาที่สถานอนามัย มีเพียงร้อยละ 19.7 ผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลที่ไม่ค่อยไปรักษาที่สถานอนามัยเพราะไม่มีเวลาไปในวันราชการ และไม่ทราบที่สถานอนามัย

อยู่ที่จุด ส่วนระยะทางของสถานพยาบาลที่ไปรักษานั้นเฉลี่ยแล้วจะมีระยะทางประมาณ 5.5 กม. โดยมีระยะทางใกล้สุด ประมาณ 3.5 กม. และไกลสุดประมาณ 30 กม. (รพ.ราชวิถี) (ตารางที่ 23) การย้ายไปอยู่ในชุมชนใหม่ทำให้ผู้อาศัยต้องเดินทางไปสถานพยาบาลหรือหาการรักษาไกลขึ้นกว่าเดิม ความสะดวกในการเดินทางน้อยลง กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นว่า ความใกล้ของสถานพยาบาลและความสะดวกในการเดินทางเมื่ออยู่อาศัยในชุมชนเดิม จะมียากกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 87.8 และ 88.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

การให้บริการด้านน้ำประปาและไฟฟ้า จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่รู้สึกว่าการให้บริการด้านน้ำประปาและไฟฟ้าดีกว่าการอยู่ในชุมชนเดิม คิดเป็นร้อยละ 70.3 และ 73.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 24) อย่างไรก็ตามมีผู้อยู่อาศัยบางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการอ่อนนุช 2 ที่ยังไม่สามารถใช้บริการดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ เพราะสภาพบ้านยังสร้างชั่วคราว จึงเป็นอุปสรรคในการขอน้ำ-ไฟ ผู้อยู่อาศัยจึงต้องขอน้ำ-ไฟ จากบ้านข้างเคียง หรือจากบ้านพักฉุกเฉิน มีผู้ให้สัมภาษณ์บางคนต้องซื้อน้ำจืดในราคาแฉ่งละ 5 บาท

ความสามารถในการเดินทางไปโรงเรียนของบุตรหลาน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58 เห็นว่า การอยู่อาศัยในชุมชนเดิมลูกหลานมีความสะดวกในการเดินทางมากกว่า (ตารางที่ 24) เพราะตั้งอยู่ใจกลางเมือง การคมนาคมสะดวก อย่างไรก็ตามมีผู้อยู่อาศัยส่วนหนึ่งได้รับความสะดวกในด้านดังกล่าวนี้ เพราะในชุมชนมีศูนย์เด็กเล็ก อีกทั้งมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาประมาณ 3 โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนมากนัก

3.1.4 การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ความรู้สึกผูกพันของกลุ่มหรือสังคม ยังมีอยู่ แม้มีการย้ายไปอยู่ที่ตั้งใหม่ และกลับพบว่าความรู้สึกดังกล่าวดีขึ้นกว่าเดิมเสียอีก กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบครึ่งหนึ่ง คือร้อยละ 48.4 มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมากกว่าที่อยู่เดิม ซึ่งสามารถรู้ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การช่วยกันสูบน้ำ ระบายน้ำเวลาน้ำท่วม การร่วมเป็นเจ้าของภาพทอดผ้าป่า เป็นต้น ผู้ให้สัมภาษณ์ถึงร้อยละ 43.1 เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของชาวชุมชนในที่ใหม่ดีกว่าในชุมชนเดิม นอกจากนั้น การไปมาหาสู่ระหว่างเพื่อนบ้านก็ไม่ได้ลดลง โดยผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าที่ใหม่ดีกว่า กับพอ ๆ กัน อยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 37.8 และ 36.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

3.1.5 ความปลอดภัยในชุมชน เมื่อเปรียบเทียบกับการอยู่ในชุมชนเดิม ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ คือร้อยละ 41.5 รู้สึกว่าที่อยู่ใหม่มีความปลอดภัยในทรัพย์สินของมีค่ามากกว่าที่อยู่เดิม เช่นเดียวกับความปลอดภัยในด้านอัคคีภัยซึ่งมีถึงร้อยละ 80.9 ที่เห็นว่าการอยู่อาศัยในที่ใหม่มีความปลอดภัยมากกว่า (ตารางที่ 26)

3.1.6 สรุปสภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิต ในชุมชนจะมีสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ซื้อสินค้าบริโภคจากรถที่นำสินค้ามาขาย ส่วนเครื่องใช้จะซื้อจากตลาดนอกชุมชน ในด้านการรักษาอนามัยส่วนใหญ่นิยมไปรักษาที่คลินิก การย้ายชุมชนมีผลกระทบต่อความสะดวกในการเดินทางไปหาหมอ และความสะดวกในการไปโรงเรียนของบุตรหลาน ในด้านการรับบริการไฟฟ้าและน้ำประปานั้น ในชุมชนใหม่สามารถให้บริการได้มากกว่า รวมทั้งความปลอดภัยในชุมชนไม่ว่าทั้งทรัพย์สินของมีค่า และความปลอดภัยจากอัคคีภัย นอกจากนี้พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนใหม่ดีกว่าในชุมชนเดิม

ตารางที่ 21 แสดงร้อยละของสถานที่ไปซื้อของกิน/เครื่องบริโภค และของใช้/อุปโภค

สถานที่	ร้อยละ การซื้อของกิน	ร้อยละ การซื้อของใช้	ระยะทางเฉลี่ย
ร้านค้าภายในชุมชน (ร้านชำ)	4.8	3.2	0.12
ตลาดภายในชุมชน (ตลาดนัด)*	11.2	18.6	0.34
ตลาดนอกชุมชน	32.4	76.1	5.5
ซื้อจากพ่อค้ามาขายโดยรถยนต์	51.6	2.1	-
รวม	100.0	100.0	-

* ตลาดนัดในชุมชนจะมีทุกวันอาทิตย์

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบร้อยละของความสะดวกในการเดินทางไปซื้อของกิน/ของใช้

รายการ	ที่หมตึกว่า	ที่เดิมตึกว่า	พอ ๆ กัน	ไม่ทราบ	รวม
ความสะดวกในการเดินทาง ไปซื้อของกิน	11.7	79.8	8.0	0.5	100.0
ความสะดวกในการเดินทาง ไปซื้อของใช้	6.9	85.6	7.5	-	100.0

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานพยาบาลที่ไปรักษาเมื่อไม่สบาย

สถานพยาบาล/วิธีรักษา	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อยามาทานเอง	56	29.8
สถานเอนามัย	37	19.7
โรงพยาบาล	21	11.2
คลินิก	70	37.2
หมอแผนโบราณ	1	0.5
อื่น ๆ *	3	1.6
รวม	188	100.0

ระยะทางเฉลี่ย 5.5 กม. ใกล้ที่สุด 3.5 กม. ไกลที่สุด 30 กม.

* เป็นสถานพยาบาลของที่ทำงาน / บ่อยให้หายเอง

ตารางที่ 24 แสดงเปรียบเทียบความสะดวกในการใช้ประโยชน์จากบริการพื้นฐานทางสังคม

รายการ	ที่ใหม่ดีกว่า	ที่เดิมดีกว่า	พอ ๆ กัน	ไม่ทราบ	รวม
ความใกล้ของสถานพยาบาล	8.5	87.8	3.7	-	100.0
ความสะดวกในการเดินทางไปหาหมอ	7.4	88.3	4.3	-	100.0
ความสะดวกในด้านบริการน้ำประปา	70.3	16.0	11.7	-	100.0
ความสะดวกในด้านบริการไฟฟ้า	73.4	14.4	12.2	-	100.0
ความสะดวกในการเดินทาง- ไปโรงเรียนของบุตรหลาน	23.9	58.0	14.9	3.2	100.0

ตารางที่ 25 แสดงเปรียบเทียบการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยระหว่างการอยู่อาศัย
ในชุมชนเดิมกับชุมชนใหม่

รายการ	ที่ใหม่ดีกว่า	ที่เดิมดีกว่า	พอ ๆ กัน	ไม่ทราบ	รวม
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	48.4	26.1	25.0	0.5	100.0
การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	43.1	29.8	26.6	0.5	100.0
การไปมาหาสู่กับเพื่อนบ้าน	37.8	25.5	36.7	-	100.0

ตารางที่ 26 แสดงเปรียบเทียบความปลอดภัยระหว่างการอยู่อาศัยในชุมชนเดิมกับชุมชนใหม่

รายการ	ที่ใหม่ดีกว่า	ที่เดิมดีกว่า	พอ ๆ กัน	รวม
ความปลอดภัยในทรัพย์สินของมีค่า	41.5	22.9	35.6	100.0
ความปลอดภัยจากไฟไหม้	80.9	8.0	11.1	100.0

3.2 สภาพทางเศรษฐกิจและผลกระทบ

3.2.1 การประกอบอาชีพ อาชีพในชุมชนสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ อาชีพหลักและอาชีพเสริม อาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลักที่หามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.7 ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เป็นอาชีพที่หาได้ในเกือบทุกชุมชน ยกเว้น ชุมชนร้อยมาลัย ประจู่ 1 และไพฑูรย์ ในชุมชนมีผู้ให้สัมภาษณ์ ร้อยละ 14.4 เป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ผู้เกษียณอายุ (ตารางที่ 27)

สำหรับอาชีพเสริมมีการทำไม่มากนัก คิดเป็นร้อยละ 6.9 ของผู้ให้สัมภาษณ์ (ตารางที่ 28) ประเภทของอาชีพเสริมส่วนใหญ่เป็นงานเพิ่มรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ในชุมชน เช่น รับจ้างบอกหอม การค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ในช่วงวันหยุดหรือเลิกงาน การขับรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น

3.2.2 การเปลี่ยนอาชีพ เมื่อวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงอาชีพ พบว่า ประมาณสองในสามของผู้ให้สัมภาษณ์ หรือร้อยละ 67.6 ยังคงประกอบอาชีพเหมือนเดิม* มีผู้เปลี่ยนอาชีพคิดเป็นร้อยละ 32.4 ในจำนวนนี้เป็นผู้เปลี่ยนอาชีพเพราะเห็นว่า อาชีพใหม่ดีกว่า คิดเป็นร้อยละ 15.4 และเป็นผู้ที่เปลี่ยนอาชีพ เพราะไม่สามารถประกอบอาชีพเดิมได้เพราะไกลเกินไป และเกษียณอายุ** เป็นร้อยละ 17.0 ในส่วนของผู้ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพเดิม เพราะไกลเกินไปนั้น เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยชัดเจนจากการย้ายชุมชน (ตารางที่ 29)

* มี 1 ราย อาศัยที่ทำงานเป็นที่พัก และ 1 ราย ต้องอาศัยบ้านเช่าใกล้ที่ทำงาน

** มีผู้เกษียณอายุ 1 ราย

เมื่อพิจารณาตามลักษณะอาชีพแล้วพบว่าอาชีพค้าขายหาบเร่/แผงลอย เป็นอาชีพที่ได้รับผลกระทบกระท่อนมากที่สุด จากเดิมที่มีสัดส่วนของผู้ประกอบคิดเป็นร้อยละ 6.4 พอ้ายชุมชนสัดส่วนลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 3.2 นอกจากนี้กลุ่มที่ไม่ได้ทำงานมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ จากเดิมที่มีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 6.9 เมื่อย้ายชุมชนไปอยู่ที่ใหม่สัดส่วนได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 14.4 (ตารางที่ 30)

3.2.3 การเดินทางไปทำงาน สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. ระยะทางเดินทางไปทำงาน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า เมื่ออยู่ในชุมชนเดิมส่วนใหญ่ร้อยละ 18.0 มีสถานที่ทำงานห่างจากบ้านประมาณ 1-5 กม. แต่เมื่อย้ายไปอยู่ชุมชนใหม่ สถานที่ทำงานอยู่ห่างจากบ้านมากขึ้น โดยอัตราส่วนสูงสุดร้อยละ 17.0 มีที่ทำงานห่างจากบ้านระหว่าง 21-30 กม. (ตารางที่ 31)
2. เวลาที่ใช้ในการเดินทาง การเดินทางไปทำงานในชุมชนเดิม ร้อยละ 35.1 ซึ่งเป็นอัตราส่วนสูงสุดจะใช้เวลาเดินทางเฉลี่ยแล้วไม่เกิน 30 นาที แต่เมื่อย้ายไปอยู่ชุมชนใหม่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 16.9 ต้องใช้เวลาเดินทางเพิ่มขึ้นเป็น 1 1/2-2 ชั่วโมง (ตารางที่ 32) ผู้ที่สัมภาษณ์บางรายต้องออกจากบ้านประมาณ 3-4 นาฬิกา (ทำงานเก็บขยะของกทม.)
3. วิธีเดินทางไปทำงาน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การใช้บริการรถจักรยานหรือรถโดยสารประจำทางไปทำงานยังเป็นสัดส่วนสูงสุดทั้งก่อนย้ายและหลังย้ายชุมชน โดยก่อนการย้ายมีผู้ใช้บริการคิดเป็นร้อยละ 33.0 เมื่อย้ายไปอยู่ชุมชนใหม่ สัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.4 มีข้อพิจารณาคือการเดินทางไปทำงานโดยวิธีเดิน หรือใช้จักรยานจะลดลงอย่างมาก จากเดิมที่มีถึงร้อยละ 18.6 ลดลงเหลือร้อยละ 5.9 ในชุมชนใหม่มีผู้เดินทางไปทำงานบางคนต้องใช้บริการรถโดยสาร ถึง 5 คัน นอกจากนี้การมีพาหนะเป็นของตนเองทั้งรถจักรยานยนต์และรถยนต์ในชุมชนใหม่จะมีมากขึ้น (ตาราง 33)
4. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน ผู้อยู่อาศัยในชุมชนใหม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานมากขึ้น กล่าวคือ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเดินทางเท่ากับ 26.50 บาท ค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 6 บาท และสูงสุดเท่ากับ 150 บาท เพิ่มขึ้นจากที่อยู่เดิมที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพียง 14.60 บาท ค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 4 บาท และสูงสุดเท่ากับ 100 บาท (ตารางที่ 34)

3.2.4 รายได้ สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. รายได้ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 5,490 บาท เพิ่มขึ้นจากรายได้เฉลี่ยก่อนย้ายชุมชนที่มี เท่ากับ 5,370 บาท น้อยมากนัก รายได้ผู้ให้สัมภาษณ์ต่ำสุด คือไม่มีรายได้เลย และสูงสุด เท่ากับ 15,000 บาท เปรียบเทียบกับก่อนย้ายชุมชน ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีรายได้ต่ำสุด เท่ากับ 800 บาท และสูงสุด เท่ากับ 20,000 บาท หลังจากย้ายชุมชนผู้ให้สัมภาษณ์ใน 4 ชุมชน มีรายได้เฉลี่ยลดลง คือ ชุมชนฝั่งซ้ายคลองเจ๊ก ประคู้ 1 โรงปูน และร่วมโพธิ์ทอง (ตารางที่ 35)

2. รายได้ครัวเรือน ครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 7,301 บาท รายได้เฉลี่ยลดลงเล็กน้อย จากเดิมก่อนย้ายชุมชนมีรายได้เฉลี่ย เดือนละ 7,346 บาท ชุมชนทั้งหมดมีรายได้ครัวเรือนต่ำสุด เท่ากับ 1,800 บาท และสูงสุด เท่ากับ 35,000 บาท เปรียบเทียบกับก่อนย้ายชุมชน ที่รายได้ครัวเรือนต่ำสุด เท่ากับ 800 บาท และสูงสุดเท่ากับ 20,000 บาท (ตารางที่ 36)

3.2.5 รายจ่าย พิจารณาได้ดังนี้

1. รายจ่ายครัวเรือน ครัวเรือนมีรายจ่ายเฉลี่ย เดือนละ 6,253 บาท เพิ่มขึ้นจากเดิมก่อนย้ายชุมชนที่มีรายจ่ายเฉลี่ย เดือนละ 5,232 บาท รายจ่ายต่ำสุดของครัวเรือนเท่ากับ 1,800 บาท และสูงสุด เท่ากับ 16,000 บาท เปรียบเทียบกับก่อนย้ายชุมชนที่รายจ่ายต่ำสุด เท่ากับ 800 บาท และสูงสุด เท่ากับ 15,000 บาท เมื่อพิจารณาตามชุมชนแล้ว ชุมชนโรงบู้ดินแดงมีรายจ่ายเฉลี่ยต่ำสุด และชุมชนประคู้ มีรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนสูงสุด คือ 4,822 บาท และ 7,500บาทต่อเดือน ตามลำดับ (ตารางที่ 37)

2. รายจ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยในโครงการมีค่าใช้จ่ายสำหรับสร้างบ้านสูงสุด เท่ากับ 1,500,000 บาท (คุณภาพ อนาคตพนวก) ส่วนค่าใช้จ่ายต่ำสุดนั้นไม่มีค่าใช้จ่ายเลย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการสร้างบ้านทั้งหมด เท่ากับ 151,982 บาท เมื่อพิจารณาตามชุมชนแล้ว พบว่า ชุมชนอื่น ๆ (เป็นกลุ่มนอกเป้าหมายโครงการ) มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 333,166 บาท ส่วนชุมชนวังสราญรมย์ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านเพราะราชการ (กรุงเทพมหานคร) อุดหนุนค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างให้ทั้งหมดเพื่อต้องการใช้พื้นที่ของที่อยู่อาศัยเดิมสร้างเป็นสวนสาธารณะ (ตารางที่ 38)

เงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้านส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนมาจากเงินสะสมของครอบครัวเป็นหลัก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 104,673 บาท รองลงมาเป็นแหล่ง

เงินทุนจากเงินกู้ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 61,902 บาท (ตารางที่ 39)

แรงงานที่ใช้ในการสร้างบ้านส่วนใหญ่ร้อยละ 57.4 เป็นลักษณะ การจ้าง ส่วนร้อยละ 42.6 เป็นการสร้างเองและช่วยกันสร้างโดยเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 40)

3.2.6 ความเพียงพอของรายได้ พิจารณาได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของรายได้ครัวเรือน จากข้อมูลที่ได้รับจากการ สัมภาษณ์ พบว่า ร้อยละ 79.8 ของครัวเรือนตัวอย่างมีรายได้เพียงพอกับการใช้จ่าย ที่เหลือ ร้อยละ 20.2 มีรายได้ไม่เพียงพอ ในส่วนของกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอนั้นสามารถพิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือ ร้อยละ 46.8 เป็นกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ และอีก ร้อยละ 33.0 เป็นกลุ่มที่มีรายได้เพียงพอและเหลือเก็บ โดยมีเงินเหลือเก็บค่าสุด เท่ากับ 300 บาทและสูงสุด เท่ากับ 10,000 บาท ต่อเดือน (ตารางที่ 41)

2. การมีหนี้สินและวัตถุประสงค์หนี้สินของครัวเรือน ในจำนวนผู้ ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 188 ครัวเรือน มี 110 ครัวเรือน หรือร้อยละ 58.5 ที่มีหนี้สินในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของหนี้สินส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.9 นามามาใช้เป็นค่าสร้างบ้าน รองลงมาร้อยละ 26.4 นามามาใช้ในชีวติประจำวัน (ตารางที่ 42,43) ต้นทุนของหนี้สินมีตั้งแต่ไม่เสียเลยจนถึง ร้อยละ 10 ต่อเดือน แหล่งเงินกู้มีทั้งที่ทำงาน ภายในชุมชน และนอกชุมชน

3.2.6 สรุปสภาพเศรษฐกิจและผลกระทบ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้าง การย้ายชุมชน 2 ใน 3 ยังประกอบอาชีพเหมือนเดิม แต่ต้องเดินทางไปทำงานเป็น ระยะทางมากขึ้น (21-30 กม.) ใช้เวลาในการเดินทางมากขึ้น (1 1/2-2 ชม.) ส่วนใหญ่ ใช้บริการรถประจำทาง เกี่ยวกับรายได้พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีรายได้เฉลี่ย 5,490 บาท ต่อ เดือน เพิ่มขึ้นกว่าการอยู่ในชุมชนเดิมเล็กน้อย ส่วนรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 7,301 บาท ต่อ เดือน ต่ำกว่าการอยู่ในชุมชนเดิมเล็กน้อย ครัวเรือนมีรายจ่ายเฉลี่ย 6,253 บาท ต่อเดือน รายจ่ายเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยมีค่าตั้งแต่ 0-1,500,000 บาท มีแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงิน ออมของครอบครัว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตามเกินครึ่ง หนึ่งของผู้ให้สัมภาษณ์มีสภาพเป็นหนี้สินในปัจจุบัน หนี้สินส่วนใหญ่่นามามาใช้สร้างที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 27 แสดงร้อยละอาชีพหลักของผู้ให้สัมภาษณ์แยกตามชุมชน

ชุมชน	ไม่ใ้ ทำงาน	รับจ้าง ทั่วไป	บริษัท/ ห้างร้าน	พาบเร่/ แผงลอย	ค้าขาย มีร้านค้า ตนเอง	ราชการ/ ลูกจ้าง รัฐบาล	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	อื่น ๆ	รวม
1. พยอมใจ	15.2	60.6	6.1	3.0	9.0	6.1	-	-	100.0
2. ร้อยมาลัย	-	-	80.0	-	20.0	-	-	-	100.0
3. ห้างขายคลองเจ๊ก	22.2	37.1	18.5	-	7.4	3.7	3.7	7.4	100.0
4. โรงปูนดินแดง	8.6	31.4	2.9	2.9	5.7	37.1	-	11.4	100.0
5. ประจักษ์ 1	100.0	-	-	-	-	-	-	-	100.0
6. หวงพิทักษ์	9.1	54.5	9.1	-	9.1	-	18.2	-	100.0
7. วัดราชา	16.7	66.7	-	16.6	-	-	-	-	100.0
8. โรงปูน	7.1	71.6	7.1	-	7.1	-	-	7.1	100.0
9. วังสราญรมย์	-	50.0	-	-	-	50.0	-	-	100.0
10. บุนนาคโพธิ์	22.2	33.3	11.1	-	5.6	27.8	-	-	100.0
11. ร่มโพธิ์ทอง	21.4	42.9	-	7.1	7.1	14.4	-	7.1	100.0
12. โพธิ์ศรี	-	20.0	40.0	-	20.0	-	-	20.0	100.0
13. อื่น ๆ	6.3	56.1	12.5	12.5	-	6.3	-	6.3	100.0
รวม	14.4	44.7	10.6	3.2	6.9	13.3	1.6	5.3	100.0

หมายเหตุ อาชีพอื่นๆ เช่น เกษกรเพาะ เลี้ยงสุกรขาย รับซื้อของเก่า เป็นต้น

ตารางที่ 28 แสดงร้อยละของการประกอบอาชีพเสริมเปรียบเทียบก่อนและหลังการย้ายชุมชน

ชุมชน	ก่อนย้ายชุมชน			หลังย้ายชุมชน		
	ไม่ได้ทำงาน	ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม	ประกอบอาชีพเสริม	ไม่ได้ทำงาน	ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม	ประกอบอาชีพเสริม
1. ห้อมงา	15.1	78.8	6.1	15.1	78.8	6.1
2. ร้อยมาลัย	-	100.0	-	-	100.0	-
3. พังช้างคลองเจ๊ก	18.5	81.5	-	22.2	74.1	3.7
4. โรงบู้คินแดง	2.9	91.4	5.7	8.6	77.1	14.3
5. ประจู่ 1	-	50.0	50.0	100.0	-	-
6. คางพิทักษ์	-	90.9	9.1	9.1	81.8	9.1
7. วัดราชา	-	100.0	-	16.7	83.3	-
8. โรงบูน	-	100.0	-	7.1	85.7	7.1
9. วัดสาตุรนต์	-	100.0	-	-	100.0	-
10. บุนสีเมนต์ไทย	-	88.9	11.1	22.2	72.2	5.6
11. ร่มโพธิ์ทอง	7.1	85.8	7.1	21.4	78.6	-
12. โทลูย์	-	80.0	20.0	-	100.0	-
13. อื่น ๆ	6.3	87.4	6.3	6.3	81.3	12.5
รวม	6.9	87.2	5.9	14.4	78.7	6.9

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงอาชีพหลังการย้ายชุมชนเข้าสู่โครงการ

ชุมชน	อาชีพเหมือนเดิม		เปลี่ยนอาชีพเพราะ อาชีพใหม่ดีกว่า		เปลี่ยนอาชีพ แต่อาชีพเก่าดีกว่า	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พืชไร่	19	57.6	10	30.3	4	12.1
2. ไร่ยางอาย	3	60.0	1	20.0	1	20.0
3. พืชไร่คอกเงย	19	70.4	4	14.8	4	14.8
4. โรงบ่มหินแดง	23	65.7	7	20.0	5	14.3
5. ประมง 1	-	-	-	-	2	100.0
6. หวงฉีกล้วย	7	63.6	1	9.1	3	27.3
7. วิทยารชา	5	83.3	-	-	1	16.7
8. โรงบ่ม	8	57.1	1	7.2	5	35.7
9. ว่างรธาธรรม	1	50.0	-	-	1	50.0
10. บุนนิตเนตไทย	15	83.3	-	-	3	16.7
11. ไร่โพธิ์ทอง	11	78.6	1	7.1	2	14.3
12. โพธิ์ชัย	5	100.0	-	-	-	-
13. อื่น ๆ	11	68.7	4	25.0	1	6.3
รวม	127	67.6	29	15.4	32	17.0

ตารางที่ 30 แสดงร้อยละของอาชีพหลักปัจจุบันเปรียบเทียบกับอาชีพหลักก่อนย้าย

อาชีพหลัก	ก่อนย้าย	หลังย้าย
ไม่ได้ทำงาน	6.9	14.4
รับจ้างทั่วไป	44.1	44.7
บริษัท/ห้างร้าน	10.6	10.6
ค้าขายหามเร็ว/แผงลอย	6.4	3.2
ค้าขายมีร้านค้า	6.9	6.9
รับราชการ/ลูกจ้างรัฐบาล	16.0	13.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.6	1.6
อื่น ๆ	7.4	5.3
รวม	100.0	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 แสดงร้อยละของระยะทางจากบ้านถึงสถานที่ทำงานเปรียบเทียบระหว่างก่อนย้าย และหลังย้ายชุมชน

ระยะทางในการเดินทางไปทำงาน	ก่อนย้าย	หลังย้าย
ไม่ได้ทำงาน	6.9	14.4
ทำงานที่บ้าน/ไม่ต้องเดินทาง	13.8	9.6
ไม่เกิน 1 กม.	15.8	1.6
1-5 กม.	18.0	9.0
6-10 กม.	11.7	5.9
11-15 กม.	12.2	8.0
16-20 กม.	3.2	11.7
21-30 กม.	3.2	17.0
มากกว่า 30 กม.	0.5	10.6
ระบุไม่ได้	14.7	12.2
รวม	100.0	100.0

หมายเหตุ ระบุไม่ได้ - ย้ายมาจากต่างจังหวัด
- ระบุระยะทางไม่ได้ ไม่แน่นอน

ตารางที่ 32 แสดงร้อยละของเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน
เปรียบเทียบระหว่างก่อนย้ายและหลังย้ายชุมชน

ระยะเวลา	ก่อนย้าย	หลังย้าย
ไม่ได้ทำงาน	6.9	14.4
ทำงานที่บ้าน/ไม่ต้องเดินทาง	13.8	9.6
ไม่เกิน 30 นาที	35.1	13.9
31-60 นาที (1 ชม.)	17.0	13.3
61-90 นาที (1-1.30 ชม.)	5.3	11.2
91-120 นาที (1.30-2 ชม.)	2.2	16.9
121-150 นาที (2-2.30 ชม.)	-	3.7
151-180 นาที (2.30-3 ชม.)	-	5.3
เกิน 180 นาที (มากกว่า 3 ชม.)	-	-
ระบุไม่ได้	19.7	11.7
รวม	100.0	100.0

หมายเหตุ ระบุไม่ได้ - ย้ายมาจากต่างจังหวัด
- ระบุไม่ได้ ไม่แน่นอน

ตารางที่ 33 แสดงร้อยละของวิธีเดินทางไปทำงาน
เปรียบเทียบระหว่างก่อนย้ายและหลังย้ายชุมชน

วิธี เดินทาง	ก่อนย้าย	หลังย้าย
ไม่ได้ทำงาน	6.9	14.4
ทำงานอยู่บ้าน/ไม่ต้อง เดินทาง	14.4	9.6
เดินไป/ใช้จักรยาน	18.6	5.9
รถมอเตอร์ไซด์ของตนเอง	9.0	13.3
รถยนต์ของตนเอง	1.6	6.4
รถรับจ้าง/รถโดยสารประจำทาง	33.0	39.4
รถบริการของหน่วยงาน	5.9	3.2
อื่น ๆ	10.6	7.8
รวม	100.0	100.0

หมายเหตุ อื่น ๆ เช่น รถไฟ หลายอย่างรวมกัน

ตารางที่ 34 แสดงค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานเปรียบเทียบก่อนย้ายและหลังย้ายชุมชน

ค่าใช้จ่าย/วัน	ก่อนย้าย	หลังย้าย
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	14.60	26.50
ค่าใช้จ่ายต่ำสุด	4.00	6.00
ค่าใช้จ่ายสูงสุด	100.00	150.00
S.D.	17.18	22.29

ตารางที่ 35 แสดงรายได้ต่อเดือนของคู่สามีภรรยาแยกตามชุมชนเปรียบเทียบก่อนและหลังย้ายชุมชน

ชุมชน	ก่อนย้าย			หลังย้าย		
	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
1. พร้อมใจ	4,084	800	8,500	4,857	1,000	10,000
2. ร้อยมาลัย	6,400	3,000	10,000	6,460	2,500	11,000
3. พังงายคลองเจ๊ก	6,186	2,500	20,000	5,776	2,400	13,000
4. โรงปุ๋ยหินแดง	3,758	1,000	8,000	4,323	1,500	11,000
5. ประทีป 1	5,500	5,000	6,000	-	-	-
6. ดวงพิทักษ์	5,727	1,500	10,000	6,210	3,000	10,000
7. วิศวกรรม	5,750	2,000	15,000	7,100	4,000	15,000
8. โรงปูน	5,964	2,000	15,000	4,269	1,500	8,000
9. วิ่งสวนธรรม	3,500	3,500	3,500	3,750	3,000	4,500
10. มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง	5,372	1,000	10,000	5,683	1,500	14,000
11. ร่วมใจพัฒนา	5,819	1,500	15,000	5,000	2,500	10,000
12. โพธิ์ทอง	6,400	3,000	10,000	6,600	3,000	15,000
13. อื่น ๆ	5,186	1,000	12,000	5,846	1,500	12,000
รวม	5,357			5,490		

ก่อนย้าย เฉลี่ย = 5,357

ต่ำสุด = 800

สูงสุด = 20,000

หลังย้าย เฉลี่ย = 5,490

ต่ำสุด = 0

สูงสุด = 15,000

ตารางที่ 36 แสดงรายได้ต่อเดือนครัวเรือน แยกตามชุมชน เปรียบเทียบก่อนและหลังย้ายชุมชน

ชุมชน	ก่อนย้าย			หลังย้าย		
	รายได้เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	รายได้เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
1. พร่อนาง	6,113	800	15,000	6,721	1,800	18,000
2. ร้อยมาลัย	9,700	3,500	20,000	7,600	3,000	13,000
3. ห้างท้ายคลองเจ๊ก	7,974	3,300	20,000	8,733	3,300	20,000
4. โรงปุ๋ยดินแดง	5,100	1,000	10,000	5,555	2,500	15,000
5. ประตู 1	9,000	6,000	12,000	8,000	6,000	10,000
6. ควางพิทักษ์	8,045	3,000	20,000	7,454	3,000	15,000
7. วัดราชา	6,333	4,000	15,000	8,000	4,000	15,000
8. โรงปูน	8,607	2,500	15,000	6,750	1,500	10,000
9. วัดสุราษฎร์	6,000	5,000	7,000	6,500	3,000	10,000
10. ชุมวิเศษน้ำโพ	6,944	3,000	12,000	5,900	1,800	14,000
11. ชุมโพธิ์ทอง	7,753	3,955	15,000	7,171	3,000	14,000
12. โขทูลย์	7,500	3,000	15,000	7,600	3,000	20,000
13. อื่น ๆ	6,437	1,000	12,000	8,931	4,500	35,000
รวม	7,346			7,301		

ก่อนย้าย เฉลี่ย = 7,346

 ต่ำสุด = 800

 สูงสุด = 20,000

หลังย้าย เฉลี่ย = 7,301

 ต่ำสุด = 1,800

 สูงสุด = 35,000

ตารางที่ 37 แสดงรายจ่ายต่อเดือนของครัวเรือน แยกตามชุมชน เปรียบเทียบก่อนและหลังย้ายชุมชน

ชุมชน	ก่อนย้าย			หลังย้าย		
	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
1. พร้อมใจ	4,721	800	10,000	5,778	2,000	10,000
2. ร้อยมาลัย	5,800	3,000	12,000	6,200	3,000	10,000
3. คิงรัชชคองแจ็ก	5,577	2,800	15,000	7,037	4,300	15,000
4. โรงปุ๋ยดินแดง	4,205	1,000	9,000	4,822	2,000	9,000
5. ประจักษ์ 1	7,500	5,000	10,000	7,500	7,000	8,000
6. พวงพิทักษ์	5,000	3,000	8,000	6,136	3,000	9,000
7. วิศวกรรม	4,750	3,000	9,000	6,850	3,600	12,000
8. โรงปูน	6,285	2,000	10,000	6,375	2,000	9,000
9. วิศวกรรม	5,000	4,000	6,000	6,000	3,000	9,000
10. ชุมชนนิคมไทย	4,388	2,500	8,000	5,150	1,800	12,000
11. ชุมชนโพธิ์ทอง	5,135	3,000	8,000	6,492	3,000	16,000
12. โพธิ์ทอง	4,600	3,000	8,000	6,600	3,000	15,000
13. อื่น ๆ	5,056	800	10,000	6,356	3,000	15,000
รวม	5,232			6,253		

ก่อนย้าย เฉลี่ย = 5,232

ต่ำสุด = 800

สูงสุด = 15,000

หลังย้าย เฉลี่ย = 6,253

ต่ำสุด = 1,800

สูงสุด = 16,000

ตารางที่ 38 แสดงค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านแยกตามชุมชน

ชุมชน	ค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้าน		
	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
1. พร้อมใจ	67,606	5,000	300,000
2. ร้อยมาลัย	98,800	4,000	300,000
3. พังซ่ายคลองเจ๊ก	230,200	15,000	500,000
4. ไร่บุญดินแดง	59,060	2,000	250,000
5. ประจักษ์ 1	175,000	150,000	200,000
6. ดวงพิทักษ์	144,545	20,000	400,000
7. วัดราชา	196,666	70,000	300,000
8. ไร่บุญ	130,714	5,000	400,000
9. วังสราญรมย์	0	0	0
10. บุนนาคไทย	94,388	2,000	400,000
11. ร่วมโพธิ์ทอง	102,642	2,000	500,000
12. โพธิ์ชัย	191,000	15,000	700,000
13. อื่น ๆ	333,166	30,000	1,500,000

เฉลี่ย = 151,982

ต่ำสุด = 0

สูงสุด = 1,500,000

ตารางที่ 39 แสดงแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการสร้างบ้าน

แหล่งเงินทุน	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
เงินสะสม (เงินออม)	104,673	2,000	1,000,000
เงินช่วยเหลือ	33,363	4,000	100,000
เงินกู้	61,902	2,000	400,000

หมายเหตุ เงินช่วยเหลือรวมถึงเงินช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ และค่าธรรมเนียมจากการรื้อย้ายชุมชน

ตารางที่ 40 แสดงแรงงานที่ใช้ในการสร้างบ้าน

ประเภทแรงงาน	ร้อยละ
สร้างเองและช่วยกันสร้าง	42.6
- สร้างเอง	35.8
- ช่วยกันสร้าง	6.8
จ้างคนอื่น	57.4
- จ้างแรงงานในชุมชน	25.0
- จ้างแรงงานนอกชุมชน	32.4

ตารางที่ 41 แสดงความเพียงพอของรายได้ครัวเรือนแยกตามชุมชน

ชุมชน	ไม่เพียงพอ (ร้อยละ)	เพียงพอแต่ ไม่เหลือเก็บ (ร้อยละ)	เพียงพอและเหลือเก็บ			
			ร้อยละ	เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด
1. พร้อมใจ	15.2	39.4	45.4	1,384	500	3,000
2. ร้อยมาลัย	20.0	60.0	20.0	1,000	1,000	2,000
3. ฟังซ้ายคลองเจ๊ก	18.5	55.6	25.9	2,133	500	10,000
4. โรงบ่ยดินแดง	37.1	25.7	37.2	1,177	300	3,000
5. ประจู่ 1	50.0	50.0	-	-	-	-
6. ดวงพิทักษ์	18.2	63.6	18.2	1,542	500	4,000
7. วัดราชา	16.7	83.3	-	-	-	-
8. โรงปูน	14.3	28.6	57.1	875	500	2,000
9. วัดสุราธรรมย์	50.0	50.0	-	-	-	-
10. บุนนิตีเมนต์ไทย	22.2	38.9	38.9	1,514	1,000	4,000
11. ร่วมโพธิ์ทอง	-	64.3	35.7	1,444	500	5,000
12. ไพฑูรย์	20.0	40.0	40.0	1,325	300	5,000
13. อื่น ๆ	12.5	75.0	12.5	1,321	500	3,000
รวม	20.2	46.8	33.0			

ตารางที่ 42 แสดงจำนวนและร้อยละสภาพการเป็นหนี้สินของครัวเรือน

สภาพหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
มีหนี้สิน	110	58.5
ไม่มีหนี้สิน	78	41.5
รวม	188	100.0

ตารางที่ 43 แสดงจำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์หนี้สิน

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายประจำวัน	29	26.4
ค่าค่าน้ำ/ซื้อที่ดิน	3	2.7
ค่าสร้างบ้าน	45	40.9
ค่าซื้อ/ผ่อนเครื่องใช้	8	7.3
นำมาลงทุน	6	5.4
อื่น ๆ	19	17.3
รวม	110	100.0

ตอนที่ 4 การประเมินผลสำเร็จของโครงการ

ในการประเมินผลสำเร็จของโครงการนี้ จะพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ กล่าวคือ

- 4.1 การเข้าอยู่อาศัยจริง
- 4.2 การเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์และการย้ายถิ่น
- 4.3 ความสามารถในการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัย
- 4.4 ความพอใจในด้านต่าง ๆ ของผู้อยู่อาศัย
- 4.5 สรุปการประเมินผลสำเร็จของโครงการ

4.1 การเข้าอยู่อาศัยจริง

การเข้าอยู่อาศัยในโครงการของผู้ได้รับกรรมสิทธิ์จะเป็นเครื่องบ่งชี้ส่วนหนึ่งถึงความสำเร็จของโครงการ เพราะจะแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายของโครงการได้รับการตอบสนองจากชุมชนหรือไม่ เป็นการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดเพียงใด จากสภาพการเข้าอยู่อาศัยในโครงการอ่อนนุช ตั้งแต่เริ่มบรรจุผู้อยู่อาศัยในเดือน มีนาคม 2534 รวมระยะเวลา ประมาณ 2 1/2 ปี (ถึง กรกฎาคม 2536) ปรากฏว่า จากจำนวนผู้ได้รับกรรมสิทธิ์ทั้งหมด 496 ครั้วเรือน มีผู้เข้าอยู่อาศัยจริงจำนวน 283 ครั้วเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.1 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับความจำเป็นในที่อยู่อาศัยของกลุ่มที่ถูกละทิ้ง โดยเฉพาะในโครงการอ่อนนุช 1 ซึ่งเริ่มบรรจุผู้อยู่อาศัยมาตั้งแต่เริ่มโครงการ จากจำนวนผู้มีสิทธิ์ทั้งหมด 364 ครั้วเรือนมีผู้เข้าอยู่อาศัยเพียง 234 ครั้วเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.3 เท่านั้น ที่เหลือส่วนหนึ่งสร้างเป็นเพิงไว้เก็บของเพื่อเลี้ยงกบกระเบียบของการเคหะฯ ที่ต้องสร้างบ้านภายใน 5 เดือน หลังจากวันทาสัญญา ในโครงการยังมีที่หลายแปลงที่ปล่อยให้ว่างหรือเป็นบ้านร้าง สำหรับในโครงการอ่อนนุช 2 นั้น มีผู้เข้าอยู่อาศัย จำนวน 49 ครั้วเรือน จากจำนวนผู้ได้รับการบรรจุทั้งหมด 132 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 37.1 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำต่ออย่างไรก็ตามโครงการส่วนที่ 2 นี้ยังอยู่ในช่วงเริ่มบรรจุผู้อยู่อาศัยเท่านั้นคือ เริ่มบรรจุเข้าโครงการเมื่อ เดือน เมษายน 2536

4.2 การเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์และการย้ายถิ่น

การพิจารณาการเข้าอยู่อาศัยไม่สามารถบอกได้ทั้งหมดว่าโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะผู้อยู่อาศัยบางครัวเรือนไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยตรง กล่าวคือ อาจซื้อสิทธิ์จากบุคคลอื่นมา ดังนั้นจึงต้องพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์และการย้ายถิ่นประกอบด้วย

4.2.1 ลักษณะการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินและที่อยู่อาศัย จากข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 188 ตัวอย่าง พบว่ามีจำนวน 165 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 87.7 ที่กรรมสิทธิ์ที่ดินได้มาโดยเป็นการเข้าซื้อโดยตรงจากการเคหะฯ และมีจำนวน 8 ราย หรือร้อยละ 4.3 เป็นการซื้อต่อจากบุคคลอื่น นอกจากนี้มีจำนวน 15 ราย หรือ ร้อยละ 8.0 ที่เป็นการครอบครองในลักษณะอื่น คือ เป็นการเช่าบ้านและดูแลที่ดินให้เจ้าของ (ตารางที่ 44)

เมื่อพิจารณาตามชุมชนแล้ว พบว่า ชุมชนโรงบึงดินแดง มีการขายสิทธิ์มากที่สุด จำนวน 5 ราย ชุมชนพร้อมใจ วัชรราชา และชุมชนบุษนิเมนต์ มีการขายสิทธิ์ชุมชนละ 1 ราย และเมื่อพิจารณาถึงถิ่นฐานเดิมของผู้ที่ซื้อที่ดินต่อจากบุคคลอื่น พบว่า มีจำนวน 3 ราย เป็นผู้ที่เคยอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมาก่อนแต่ไม่ได้รับสิทธิการจัดสรรที่ดิน และมีจำนวน 5 ราย เป็นผู้ที่อยู่นอกชุมชนแออัด ราคาซื้อขายที่ดินจะอยู่ระหว่าง 30,000-180,000 บาท ต่อแปลง ขึ้นอยู่กับที่ตั้ง ระยะเวลาการส่งค่างวดที่ดิน การขายสิทธิ์สามารถทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ การขายสิทธิ์ก่อนได้รับกรรมสิทธิ์ โดยการเปลี่ยนชื่อผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดที่จะได้สิทธิ์ และขายสิทธิ์เมื่อได้รับสิทธิ์แล้วโดยส่วนมากทำเป็นสัญญาเงินกู้ จะโอนกรรมสิทธิ์ได้สมบูรณ์เมื่อเจ้าของสิทธิ์ได้ชำระค่าที่ดินให้การเคหะฯ จนครบแล้ว

4.1.2 แนวโน้มการขายสิทธิ์ที่ดินและที่อยู่อาศัย ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงในที่ดินและที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.9 หรือ 152 ราย ไม่คิดที่จะขายสิทธิ์ของตน มีเพียงร้อยละ 11.2 หรือ 21 ราย ที่คิดขายสิทธิ์ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการอยู่ไกลจากที่ทำงาน ไม่มีความสามารถในการส่งค่างวดที่ดิน และต้องการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมในต่างจังหวัด (ในจำนวนนี้มี 1 รายที่คิดจะขายสิทธิ์แล้วจะย้ายไปอยู่ในชุมชนแออัดวัดใหม่เขียว ดอนเมือง) ส่วนอีกร้อยละ 7.9 หรือ 15 ราย เป็นผู้เช่า และเช่าที่ให้แก่เจ้าของ (ตารางที่ 45)

4.1.3 แนวโน้มการย้ายถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.8 หรือ 137 ราย ไม่คิดที่จะย้ายถิ่นอีกต่อไป และมี ร้อยละ 27.2 หรือ 51 ราย ที่คิดจะย้ายถิ่นไปอยู่

ที่อื่น ซึ่งมีทั้งต้องการขายสิทธิและยังไม่คิดขายสิทธิ (ตารางที่ 46) เหตุผลที่ต้องการย้ายถิ่น เพราะอยู่ไกลจากที่ทำงาน สถานที่คิดจะย้ายไปอยู่ประกอบด้วย ต่างจังหวัด ชุมชนแออัดอื่น เป็นต้น

4.3 ความสามารถในการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัย

ความสามารถในการดำรงชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าโครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด เพราะถ้าผู้อยู่อาศัยโดยส่วนรวมมีความสามารถที่จะอยู่ได้แนวโน้มที่โครงการจะประสบผลสำเร็จก็จะมีมากขึ้น ความสามารถในการดำรงชีวิตจะพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

4.3.1 สภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือน สภาพเศรษฐกิจจะพิจารณาจากรายได้ รายจ่าย และเงินออมของครัวเรือน จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในทุกชุมชนผู้อยู่อาศัยจะมีรายได้มากกว่ารายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน นั่นคือโดยเฉลี่ยแล้วครัวเรือนจะมีเงินออมในแต่ละเดือน ระหว่าง 375-2,575 บาท (ตารางที่ 47)

เมื่อพิจารณาลึกลงไปถึงคำถามเกี่ยวกับความพอเพียงของรายได้อ้อยละ 79.8 ตอบว่า รายได้เพียงพอ ซึ่งประกอบด้วยเพียงพอแต่ไม่มีเงินเก็บ และเพียงพอแล้วมีเงินเก็บ ส่วนที่ตอบว่า รายได้ไม่เพียงพอนั้นมีเพียงร้อยละ 20.2 (ตารางที่ 40)

4.3.2 ความสามารถในการผ่อนชำระค่าที่ดิน เป็นส่วนที่มีผลต่อเนื่องมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ผู้อยู่อาศัยในโครงการจะผ่อนชำระค่าที่ดินระหว่าง 5-20 ปี แต่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.3 จะผ่อนชำระ 10 ปี ค่าผ่อนที่ดินในทุกประเภทของระยะเวลาจะมีราคาเฉลี่ยระหว่าง 510 - 1,066 บาท ต่อเดือน (ตารางที่ 48)

เมื่อพิจารณาค่าผ่อนเฉลี่ยกับรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือนแล้วจะพบว่าค่าผ่อนเฉลี่ยสูงสุด (1,066 บาท) จะคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของรายได้ครัวเรือน เฉลี่ยต่ำสุด (โรงบ่ที่ดินแดง เท่ากับ 5,555 บาท) และคิดเป็นร้อยละ 11.9 ของรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยสูงสุด (ชุมชนอื่น ๆ เท่ากับ 8,931 บาท) ซึ่งยังเป็นสัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนที่ต่ำ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสภาพการค้างชำระที่ดินแล้ว ผู้ตอบส่วนใหญ่ คือ 103 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 54.8 ตอบว่า เคยค้างชำระที่ดิน โดยมีระยะเวลาค้างมากที่สุด 2 เดือน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของครอบครัวที่ค้างทั้งหมด ระยะเวลาค้างต่ำสุด 1 เดือน และสูงสุด 24 เดือน (ตารางที่ 49,50)

4.4 ความพอใจของผู้อยู่อาศัย

การวัดความสำเร็จของโครงการ โดยใช้ความพอใจของผู้อยู่อาศัยเป็นเกณฑ์วัดนั้น จะพิจารณาจากความพอใจในด้านต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกับการอยู่อาศัยในชุมชนเดิมและจะพิจารณาถึงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตในโครงการ ความพอใจของผู้อยู่อาศัยจะพิจารณาในด้านต่าง ๆ คือ

4.4.1 ความพอใจด้านกายภาพทั่วไป ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.1 ขึ้นไป มีความเห็นว่าสภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัยใหม่ดีกว่าในชุมชนเดิม (ตารางที่ 51) ส่วนความคิดเห็นต่อลักษณะทางกายภาพด้านทำเลที่ตั้ง มีผู้เห็นด้วยและคิดว่าเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 89.4 สำหรับด้านขนาดที่ดินที่อยู่อาศัยนั้น มีผู้เห็นด้วยและคิดว่าเหมาะสมแล้วคิดเป็นร้อยละ 76.1 (ตารางที่ 52) สำหรับผู้ที่ยังเห็นว่าขนาดที่ดินยังไม่เหมาะสมนั้นปรากฏว่า ขนาดที่ดินที่ต้องการจะมีประมาณ 25-30 ตร.วา

4.4.2 ความพอใจต่อระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการในชุมชน ในการศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์วัดซึ่งมีระดับตั้งแต่ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ผลการศึกษา ปรากฏว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเห็นต่อสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชนในระดับดีในด้านไฟฟ้า ประปาและการเก็บขยะ ส่วนถนนนอกโครงการมีความพอใจระดับพอใช้ ระดับพอใช้ สำหรับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ผู้ตอบให้ความสำคัญในระดับที่ต้องปรับปรุง ประกอบไปด้วย ถนนภายในชุมชน ระบบการระบายน้ำ และสนามเด็กเล่น (ตารางที่ 53)

เมื่อพิจารณาถึงบริการพื้นฐานที่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนต้องการให้มีเพิ่มหรือปรับปรุงในสิ่งที่มีอยู่แล้ว ปรากฏว่า บริการโทรศัพท์ สถานีอนามัย บ่อน้ำหรือสถานีตำรวจ เป็น 3 อย่างแรกที่ชุมชนต้องการมากที่สุด โดยคิดเป็น 27.8, 16.9 และ 14.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 54)

4.4.3 ความพอใจในด้านความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

จากข้อมูลแนวโน้มการขายสิทธิ์และการย้ายถิ่นที่ผ่านมา(ตารางที่ 45 และ ตารางที่ 46) แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความรู้สึกมั่นคงในที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่ไม่คิดที่จะขายสิทธิ์และย้ายถิ่นอีกต่อไป เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการอยู่ในชุมชนเดิม ปรากฏว่า ร้อยละ 88.8 มีความเห็นว่าการอยู่อาศัยในที่อยู่ใหม่จะให้ความรู้สึกมั่นคงในอนาคตของตนเองมากกว่าที่อยู่เดิมและร้อยละ 90.4 ให้ความรู้สึกมั่นคงในอนาคตของบุตรหลานมากกว่าชุมชนเดิม นอกจากนี้สุขภาพจิตของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ในชุมชนใหม่จะดีกว่าที่อยู่เดิม (ตารางที่ 55)

4.4.4 ความพอใจต่อวิธีการดำเนินโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ เมื่อพิจารณาถึงความพร้อมของโครงการตอนมีการบรรจุผู้อยู่อาศัยในโครงการ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.4 เห็นว่าโครงการยังไม่มีความพร้อมที่เพียงพอ ส่วนวิธีการเลือกที่ดินโดยการจับฉลาก การกำหนดรูปแบบบ้าน การช่วยเหลือในการขนย้าย ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิธีการดำเนินการดังกล่าว โดยคิดเป็นร้อยละ 89.4, 61.2 และ 71.8 ตามลำดับ สำหรับความช่วยเหลือด้านวัสดุราคาถูกในการสร้างบ้านนั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.9 ตอบว่าไม่ทราบและมีสัดส่วนของผู้ที่เห็นด้วยใกล้เคียงกับสัดส่วนของผู้ที่ไม่เห็นด้วย คือร้อยละ 24.5 และ 22.9 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นต่อเงินชดเชยในการรื้อย้าย มีผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ 34.6 และ 33.5 ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนของผู้ตอบที่ไม่ได้รับเงินชดเชยคิดเป็นร้อยละ 20.2 (ตารางที่ 56)

4.4.5 ความพอใจในการจัดระเบียบชุมชน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการรวมชุมชนปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมดีแล้ว โดยคิดเป็นร้อยละ 54.8 ส่วนที่ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 36.2 และตอบไม่ทราบ ร้อยละ 9.0

4.4.6 ความพอใจต่อการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการย้ายชุมชนโดยตรงนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.5 เห็นว่า ดำเนินการเหมาะสมดีแล้ว เช่นเดียวกับการให้ความช่วยเหลือของเขต (อำเภอ) ที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.8 เห็นว่า ดำเนินการเหมาะสมดีแล้ว ส่วนบทบาทของมูลนิธิต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือชุมชนนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.2 ยังไม่ทราบว่า มีมูลนิธิใดให้ความช่วยเหลือบ้าง (ตารางที่ 57)

4.5 สรุปการประเมินผลสำเร็จของโครงการ

เมื่อพิจารณาจากการเข้าอยู่อาศัยในโครงการ พบว่า ยังเป็นสัดส่วนต่ำ คือ มีเพียง ร้อยละ 57.1 ของผู้มีสิทธิเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการ อ่อนนุช 1 ที่มีระยะเวลาบรรจุผู้อยู่อาศัยนานพอสมควร แต่มีผู้เข้าอยู่อาศัยเพียง ร้อยละ 64.3 ของผู้มีสิทธิเท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงการอยู่อาศัยของผู้ที่เข้าอยู่อาศัย พบว่า กรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.7 ยังเป็นเจ้าของเดิม มีร้อยละ 4.3 ที่ได้การขายสิทธิไป และมีร้อยละ 8.0 ที่มีลักษณะให้เช่า ผู้มีกรรมสิทธิ์ในปัจจุบันส่วนใหญ่ร้อยละ 80.9 ไม่คิดที่จะขายสิทธิ และร้อยละ 72.8 ไม่คิดที่จะย้ายถิ่นฐานอีกต่อไป

ความสามารถในการดำรงชีวิตในชุมชน ผู้อยู่อาศัยในทุกชุมชนโดยทั่วไปแล้ว มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน จึงมีเงินเหลือเก็บโดยเฉลี่ยระหว่าง 375-2,575 บาทต่อเดือน ผู้อยู่อาศัยมีความสามารถผ่อนค่าที่ดิน อย่างไรก็ตาม มีผู้อยู่อาศัย ถึงร้อยละ 54.8 เคยค้างชำระที่ดินมาก่อนโดยส่วนใหญ่มีระยะเวลา 1-2 เดือน ส่วนระยะเวลาที่ค้างนานที่สุดคือ 24 เดือน

ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ มีความพอใจต่อสภาพทางกายภาพ ทำเลที่ตั้ง และ สาธารณูปโภค ตลอดทั้ง สาธารณูปการในชุมชนใหม่ ส่วนถนนภายในชุมชน การระบายน้ำ และสนามเด็กเล่น ผู้อยู่อาศัยมีความเห็นว่าควรต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น และควรมีบริการโทรศัพท์ สถานีอนามัย และป้อมยาม หรือสถานีตำรวจภายในชุมชน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความรู้สึกมั่นคง ในอนาคตของตนเองและบุตรหลาน ตลอดจนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ส่วนความรู้สึกรู้สึกต่อกระบวนการ จัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดเตรียมโครงการยังไม่มีความพร้อม ต่อให้มีการขนย้ายชุมชนเข้าโครงการ แต่วิธีการคัดเลือกที่ดิน การกำหนดแบบบ้าน และการช่วยเหลือในการขนย้าย เหมาะสมดีแล้ว การดำเนินงานของกรรมการและผู้นำชุมชน ในปัจจุบัน ได้ทำเท่าที่คิดแล้ว ถึงแม้จะเป็นสัดส่วนต่ำคือ ร้อยละ 54.8 นอกจากนี้การดำเนินการของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ การเคหะแห่งชาติและเจ้าหน้าที่เขต สร้างความพอใจให้แก่ ผู้อยู่อาศัยในระดับดี แต่บทบาทของมูลนิธิต่าง ๆ นั้นยังไม่ชัดเจนนัก

ตารางที่ 44 แสดงลักษณะการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินและที่อยู่อาศัย

ลักษณะการครอบครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
เช่าซื้อโดยตรงจาก กคช. (ซื้อมือแรก)	165	87.7
เช่าซื้อต่อ (ซื้อต่อจากคนอื่น)	8	4.3
อื่น ๆ	15	8.0
รวม	188	100.0

หมายเหตุ อื่น ๆ ประกอบด้วย เข้าบ้าน 14 ราย และเป็นการดูแลที่ดิน 1 ราย

ตารางที่ 45 แสดงความคิดเห็นต่อการขายสิทธิที่ดิน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
คิดขายสิทธิ	21	11.2
ไม่คิดขายสิทธิ	152	80.9
อื่น ๆ	15	7.9
รวม	188	100.0

หมายเหตุ อื่น ๆ เป็นผู้เช่าและเช่าที่ให้แก่เจ้าของ

ตารางที่ 46 ความคิดเห็นต่อการย้ายถิ่นของผู้อยู่อาศัย

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่คิดย้ายถิ่น	137	72.8
คิดย้ายถิ่น	51	27.2
รวม	188	100.0

ตารางที่ 47 แสดงเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย และเงินออมครัวเรือนแยกตามชุมชน

ชุมชน	รายได้ครัวเรือน เฉลี่ย	รายจ่ายครัวเรือน เฉลี่ย	เงินออมครัวเรือน เฉลี่ย
1. พร้อมใจ	6,721	5,778	+ 943
2. ร้อยมาลัย	7,600	6,200	+ 1,400
3. ฟังซ้ายคลองเจ๊ก	8,733	7,037	+ 1,696
4. ไร่ขมิ้นแดง	5,555	4,822	+ 733
5. ประตู่ 1	8,000	7,500	+ 500
6. ควางพิทักษ์	7,454	6,136	+ 1,318
7. วัดราชา	8,000	6,850	+ 1,150
8. ไร่ขมิ้น	6,750	6,375	+ 375
9. วังสราญรมย์	6,500	6,000	+ 500
10. บุนนาค	5,900	5,150	+ 750
11. ไร่โพธิ์ทอง	7,171	6,492	+ 679
12. โพธิ์ทอง	7,600	6,600	+ 1,000
13. อื่น ๆ	8,931	6,356	+ 2,575
	7,301	6,253	+ 1,048

หมายเหตุ เงินออมเฉลี่ยครัวเรือน = รายได้เฉลี่ยครัวเรือน - รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน

ตารางที่ 48 แสดงค่าผ่อนที่ดินเฉลี่ยตามปีที่กำหนด

จำนวนปี	ร้อยละผู้ผ่อน	ค่าผ่อนเฉลี่ยต่อเดือน			
		เฉลี่ย	ต่ำสุด	สูงสุด	S.D.
5	3.2	510	510	510	-
10	72.3	1,066	345	1,788	223
15	12.8	855	699	1,340	171
20	3.7	920	763	998	108

หมายเหตุ สาเหตุที่การผ่อน 5 ปี มีค่าผ่อนต่ำเพราะเป็นชุมชนที่ได้รับเงินอุดหนุนสูง(ดวงพิทักษ์)

ตารางที่ 49 แสดงการค้างชำระค่าที่ดิน

การค้างชำระค่าที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยค้าง	70	37.3
เคยค้าง	103	54.8
ไม่ทราบ	15	7.9
รวม	188	100.0

ตารางที่ 50 แสดงระยะเวลาการค้างค่าที่ดิน

เวลา (เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
1	10	9.7
2	15	14.6
3	12	11.7
4	10	9.7
5	8	8.0
6	7	6.8
7	7	6.8
8	3	2.9
9	2	1.9
10	9	8.7
12	4	4.0
13	2	1.9
14	5	4.9
16	2	1.9
18	2	1.9
19	1	0.9
20	2	1.9
23	1	0.9
24	1	0.9

ตารางที่ 51 แสดงร้อยละของความคิดเห็นต่อสภาพทางด้านกายภาพของผู้อยู่อาศัย
เปรียบเทียบกับชุมชนเดิม

ชุมชน	ที่ใหม่ดีกว่า	ที่เดิมดีกว่า	พอ ๆ กัน	รวม
ความกว้างของที่ดินปลูกบ้าน	79.8	15.4	4.8	100.0
ความกว้างของบ้าน	77.1	16.5	6.4	100.0
ความเป็นส่วนตัวในการอยู่อาศัย	86.7	2.7	10.6	100.0
ความมั่นคงแข็งแรงของบ้าน	85.6	4.3	10.1	100.0
รูปทรงของบ้าน (กคช.กำหนด)	85.6	6.9	7.5	100.0
สภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัย	93.6	4.8	1.6	100.0
ความสะอาด / เป็นระเบียบของชุมชน	94.7	3.7	1.6	100.0
การกำจัดขยะมูลฝอยในชุมชน	94.7	2.1	3.2	100.0
การระบายน้ำเสียในชุมชน	90.4	6.4	3.2	100.0
ถนน / การคมนาคมในชุมชน	82.4	12.8	4.8	100.0

ตารางที่ 52 แสดงร้อยละของความคิดเห็นต่อสภาพกายภาพโครงการ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ	รวม
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม		
ทำเลที่ตั้งโครงการ	89.4	10.1	0.5	100.0
ขนาดที่ดิน	76.1	22.8	1.1	100.0

ตารางที่ 53 แสดงร้อยละความพอใจต่อระบบสาธาณูปโภคและสาธารณูปการในชุมชน

รายการ	ระดับความพอใจ					รวม
	ดีมาก	ดี	พอใจ	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
ถนนภายในชุมชน	-	28.2	32.4	39.4	-	100.0
ถนนติดต่อภายนอกชุมชน	-	26.6	41.0	32.4	-	100.0
ระบบไฟฟ้า	-	82.4	12.8	4.8	-	100.0
ระบบประปา	-	71.8	20.2	8.0	-	100.0
ระบบการระบายน้ำ	-	1.6	25.5	72.9	-	100.0
การเก็บขยะ	0.5	75.5	19.7	4.3	-	100.0
สนามเด็กเล่น/สวนสาธารณะ	-	6.4	14.9	46.8	31.9	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 แสดงร้อยละของบริการพื้นฐานที่ต้องการในชุมชน

รายการ	ร้อยละ
1. บริการโทรศัพท์	27.8
2. สถานีอนามัย	16.9
3. บ่อน้ำดื่มหรือสถานีตำรวจ	14.8
4. ปรับปรุงถนนในชุมชน	14.2
5. โรงเรียน	8.6
6. บริการรถเมล์	7.4
7. ปรับปรุงระบบระบายน้ำ	5.0
8. ไฟถนน	2.3
9. อุปกรณ์ดับเพลิง	1.5
10. ปรับปรุงสนามเด็กเล่น	1.5
รวม	100.0

ตารางที่ 55 แสดงร้อยละความรู้สึกมั่นคงของการอยู่อาศัย

รายการ	ที่เข้มดีกว่า	ที่เก่าดีกว่า	พอ ๆ กัน	รวม
ความรู้สึกมั่นคงในอนาคต	88.8	3.2	8.0	100.0
ความรู้สึกมั่นคงในอนาคตบุตรหลาน	90.5	2.1	7.5	100.0
สุขภาพจิตของผู้อยู่อาศัย	88.8	3.7	7.5	100.0

ตารางที่ 56 แสดงร้อยละของความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่

ข้อคิดเห็น	เห็นด้วย เหมาะสม	ไม่เห็นด้วย ไม่เหมาะสม	ไม่ทราบ	ไม่มี	รวม
ความพร้อมของโครงการตอนย้าย เข้าโครงการ	39.9	56.4	3.7	-	100.0
วิธีการเลือกที่ดิน	89.4	1.6	8.5	0.5	100.0
การกำหนดรูปแบบของบ้าน	61.2	29.8	9.0	-	100.0
การช่วยเหลือในการขนย้าย	71.8	14.9	10.6	2.7	100.0
ความช่วยเหลือวัสดุราคาถูกรสร้างบ้าน	24.5	22.9	30.9	21.8	100.0
เงินชดเชยในการรื้อย้าย	34.6	33.5	11.7	20.2	100.0

ตารางที่ 57 แสดงร้อยละของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อคิดเห็น	เห็นด้วย เหมาะสม	ไม่เห็นด้วย ไม่เหมาะสม	ไม่ทราบ	ไม่มี	รวม
การดำเนินงานของการเคหะแห่งชาติ	58.5	23.9	17.6	-	100.0
การให้ความช่วยเหลือของเขต (อำเภอ)	71.8	12.3	15.9	-	100.0
การดำเนินการของมูลนิธิต่าง ๆ	10.6	8.0	45.2	36.2	100.0